

Nr 50.

Ankom till riksdagens kansli den 17 juni 1936 kl. 12 m.

Bevillningsutskottets betänkande, angående beräkning av bevillingarna för budgetåret 1936/1937, m. m.

Jämlikt § 40 riksdagsordningen avgiver bevillningsutskottet härmed förslag till beräkning av de särskilda bevillingarnas belopp för budgetåret 1936/1937 vid tillämpning av gällande eller vid innevarande riksdag fastställda grunder.

På sätt framgår av det vid årets statsverksproposition fogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 3 januari 1936 (bilaga till 1936 års statsverksproposition: inkomsterna) har chefen för finansdepartementet nämnda dag underställt Kungl. Maj:ts prövning finansplan och inkomstberäkning för budgetåret 1936/1937 jämte därmed sammanhängande frågor. Departementschefen har därvid anmält bland annat riksräkenskapsverkets skrivelse den 10 december 1935 med inkomstberäkning för nämnda budgetår (Inkomsterna: bilaga A).

I en den 5 juni 1936 dagtecknad proposition, nr 267, har Kungl. Maj:t framlagt förslag till beräkning av vissa inkomster å riksstaten för budgetåret 1936/1937 m. m.

I sitt anförande till förenämnda statsrådsprotokoll den 3 januari 1936 uttalade sig departementschefen till en början om det ekonomiska läget under år 1935 och om budgetarbetets förutsättningar. Beträffande de närmaste framtidsutsikterna för det svenska näringslivet anförde departementschefen, att det i första hand syntes kunna fastslås, att den hittillsvarande utvecklingen inom landet gäve förhoppningar om en fortsatt, om än sannolikt avtagande tillväxt av produktion och inkomster. Bortsåge man från de ogynnsamma återverkningar, som otvivelaktigt skulle framkallas av omfattande arbetsstrider, vore riskerna för ett omslag i ofördelaktig riktning väsentligen knutna till den internationella utvecklingen. Den osäkerhet, som följde ur vårt beroende av denna utveckling, finge tydligen icke glömmas. Av en lämnad översikt över läget i de ledande länderna hade emellertid framgått, att man för den närmaste tiden snarast hade att räkna med att inflyttandet från världsmarknaden komme att gå i ur svensk synpunkt konjunkturstimulerande riktning. Den relativt gynnsamma prognos vartill man under dessa omständigheter syntes berättigad hindrade emellertid icke, att man

borde räkna med att arbetslösheten komme att fortbestå i betydande omfattning.

Vid anmälan av finansplanen i årets statsverksproposition lämnade departementschefen en redogörelse för kassafondens ställning samt för de olika omständigheter, som påverkade utfallet av statsregleringen för innevarande budgetår. Han erinrade därvid, att kassafonden vid budgetårets ingång utvisade en behållning på icke mindre än 107.2 miljoner kronor. Att denna behållning under nu löpande budgetår skulle komma att icke oväsentligt ökas, kunde förutses, även om en siffermässig beräkning måste vara behäftad med en viss osäkerhet. Enligt departementschefens anmodan hade riksräkenskapsverket företagit en uppskattning av den sannolika storleken hos fonden vid detta budgetårs utgång. Enligt denna beräkning skulle ett överskott av inkomster, reglerade över kassafonden, på närmare 42 miljoner kronor kunna med sannolikhet förväntas. Överskridandena på utgiftssidan uppskattades till omkring 16 miljoner kronor. Tillskottet till kassafonden från nu löpande statsreglering skulle under sådana förhållanden uppgå till inemot 26 miljoner kronor och behållningen i fonden vid budgetårets slut kunna antagas uppgå till omkring 133 miljoner kronor.

Vid framläggandet av propositionen nr 267 ha väsentligt större möjligheter att överblicka utfallet av löpande statsreglering förelegat än vad förhållandet var vid statsverkspropositionens avlåtande. Enligt en av riksräkenskapsverket den 25 april 1936 avgiven beräkning skulle kassafonden genom statsregleringen för budgetåret 1935/1936 komma att ökas med 31.16 miljoner kronor. I skrivelse till särskilda utskottet den 20 maj 1936 har verket framhållit, att man möjligen kunde räkna med att inkomstökningar under året skulle tillföra fonden ytterligare cirka 0.5 miljon kronor. Fonden beräknas sålunda uppgå till inemot 139 miljoner kronor vid innevarande budgetårs utgång.

I den i statsverkspropositionen till årets riksdag framlagda finansplanen för budgetåret 1936/1937 beräknades summan av inkomster för skattebudgeten komma att uppgå till 1,020.3 miljoner kronor, under förutsättning att inkomst- och förmögenhetsskatt uttoges med 170 procent av grundbeloppen. Häremot svarade beräknade normala utgifter på sammanlagt 981.3 miljoner kronor. Under angiven förutsättning uppgick alltså differensen mellan ifrågavarande inkomster och utgifter till 39 miljoner kronor.

Den vid ingången av budgetåret 1936/1937 ännu ej amorterade delen av krisskulderna beräknades uppgå till 116.4 miljoner kronor. Till avskrivning därav stode till förfogande arvsskatt samt extra inkomst- och förmögenhetsskatt till ett sammanlagt belopp av 38.5 miljoner kronor. Förslag framställdes om fullständig amortering genom att för avskrivningsändamål disponerades jämväl 7 miljoner kronor av bilskattemedel, den beräknade inkomsten från Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag på 12 miljoner kronor samt ytterligare 59 miljoner kronor av medel från kassafonden, som därvid beräknades nedgå till 74 miljoner kronor.

Om bilskattemedel och inkomster från Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag i angiven utsträckning toges i anspråk för avskrivning, reducerades överskottet av inkomster för skattebudgeten över normala utgifter till 20 miljoner kronor. Genom den sänkning av inkomst- och förmögenhetsskatten med 20 enheter varom förslag framställdes skulle inkomsterna för skattebudgeten minska med detta belopp och budgeten bliva balanserad.

Uti det i statsverkspropositionen intagna förslaget till riksstat äro bevillningarna, i överensstämmelse med departementschefens förslag, beräknade till följande belopp:

	Kronor	Kronor
Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:		
Inkomst- och förmögenhetsskatt	142,000,000	
Särskild skatt å förmögenhet.....	13,000,000	
Extra inkomst- och förmögenhetsskatt	9,500,000	
Utjämningskatt	9,200,000	
Utskiftningsskatt och ersättningsskatt.....	250,000	
Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.....	350,000	
Stämpelmedel (därav arvsskatt och skatt för gåva 29,000,000 kronor).....	63,000,000	237,300,000
Automobilskattemedel:		
Fordonsskatt.....	28,000,000	
Gummiringsskatt	16,000,000	
Bensinskatt.....	59,000,000	103,000,000
Tullar och acciser:		
Tullmedel.....	150,000,000	
Accis å silke.....	2,000,000	
Accis å margarin och vissa andra fettvaror	11,000,000	
Tobaksskatt	84,000,000	
Brännvinstillverkningskatt.....	14,000,000	
Rusdrycksförsäljningsmedel:		
Partihandelsbolag.....	12,000,000	
Detaljhandelsbolag	20,000,000	
Omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker	90,000,000	
Maltskatt	28,000,000	411,000,000
Postverket (överskott)		20,000,000.

Förslag rörande särskild skatt å förmögenhet, att utgå enligt samma grunder som för åren 1934 och 1935, har framlagts i propositionen nr 23. Likaså har med propositionen nr 22 avlåtit förslag om uttagande av extra inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1936 enligt samma grunder som för ett vart av åren 1932—1935. Av dessa båda förslag har det förra av bevillningsutskottet tillstyrkts (betänkande nr 47). Till det senare av utskottet i betänkande nr 48 behandlade förslaget återkommer utskottet i det följande.

Riksdagen har godkänt med propositionen nr 40 framlagt förslag om fortsatt tillämpning under nästa budgetår av gällande bestämmelser rörande omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker.

I sitt anförande till det vid förenämnda proposition nr 267 fogade statsrådsprotokollet har departementschefen erinrat, att i förutsättningarna för den vid riksdagens början framlagda finansplanen numera så avsevärda förändringar inträtt, att sättet för budgetens balansering syntes böra upptagas till förnyat övervägande.

Departementschefen anför härom inledningsvis följande:

»De betydelsefullaste förändringarna möta på utgiftssidan. Genomförandet av den i propositionerna nr 225—229 föreslagna försvarsreformen skulle medföra en utgiftsökning utöver riksstatsförslaget med i runt tal 16 miljoner kronor. Vid antagande av en försvarsreform med i huvudsak den kostnadsram som förutsatts av särskilda utskottet åter, har man att räkna med en sammanlagd utgiftsökning på åtminstone 45 miljoner kronor. I propositioner till riksdagen ha vidare föreslagits åtgärder mot arbetslöshet som kräva anslag av skattemedel på sammanlagt 4 miljoner kronor, varför täckning ej beretts i statsverkspropositionen. Om man vidare fasthåller vid den tidigare tillämpade amorteringsplanen för förlusterna å spannmålsregleringen kommer jämväl för detta ändamål en ökning av belastningen för skattebudgeten till stånd som uppgår till 4 miljoner kronor. Sammanläggas de angivna utgiftsökningarna, under förutsättning att en försvarsordning antages med den av särskilda utskottet förutsatta kostnadsramen, med de förändringar på utgiftssidan i övrigt, som vunnit riksdagens anslutning eller varom förslag framställts i av riksdagen ännu ej slutbehandlade propositioner eller vilka eljest böra iakttagas vid uppgörandet av statsregleringen, erhålles för allmänna skattebudgeten en sammanlagd utgiftsökning å i runt tal 57 miljoner kronor.

För täckningen av de stegrade utgifterna disponeras i första hand i statsverkspropositionen ej förutsedda inkomstökningar för vissa inkomsttitlar å riksstaten. Vid en uttagningsprocent på 150 kan inkomst- och förmögenhetsskatten sålunda enligt nu verkställda beräkningar antagas komma att inflyta med 151 miljoner kronor eller med 9 miljoner kronor mera än vad som i statsverkspropositionen antogs komma att bli fallet. Även tullinkomsterna torde komma att inflyta med högre belopp än som tidigare beräknats. Jag har ansett mig kunna räkna med en sammanlagd nettoökning av de för allmänna budgetändamål disponibla inkomsterna med 8.21 miljoner kronor utöver riksstatsförslaget. Vid jämförelse med förut anförda uppgifter rörande utgiftsökningen bör härtill läggas 1.4 miljon kronor för I anspråk tagna kapitaltillgångar, emedan bland de i utgiftskalkylen medräknade posterna ingår anslag för avskrivning av förlusten å till föreningen Nederkalix industri u. p. a. anvisat lånekapital, vilket enligt riksdagens beslut förutsatts skola täckas med den till 1.4 miljon kronor be-

räknade återbäringen å av staten tillskjutet kapital i Kalix träindustriaktiebolag.

Även de i statsverkspropositionen för avskrivningsändamål reserverade inkomsterna torde nu kunna antagas inflyta med högre belopp än som i rikstatsförslaget beräknats. Den extra inkomst- och förmögenhetsskatten kan sålunda, uttagen efter oförändrade grunder, numera upptagas till ett från 9.5 till 10 miljoner kronor förhöjt belopp. Enligt upplysningar som jag under hand inhämtat från Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag torde man vidare vara berättigad att räkna med en inkomst av malmbolaget som med 8 miljoner kronor överstiger den i statsverkspropositionen beräknade inkomsten på 12 miljoner kronor. Denna betydande inkomstökning gör det möjligt att efter en obetydlig höjning av det belopp av kassafondsmedel som i statsverkspropositionen föreslagits disponerat för avskrivningsändamål frigöra den extra inkomst- och förmögenhetsskatten för allmänna budgetändamål. Mot den ökade belastning på kassafonden på 1.5 miljon kronor som därvid uppkommer står, såsom framgår av riksräkenskapsverkets beräkning av budgetutfallet under innevarande budgetår, en ökning av behållningen å fonden utöver den tidigare beräknade på omkring 5 miljoner kronor.

Vid frigörelse av den extra inkomst- och förmögenhetsskatten för allmänna budgetändamål stiger den för täckning av utgiftsökningen disponibla inkomsten till $(8.21 + 1.4 + 10 =)$ 19.61 miljoner kronor. Det kvarstående underskott, för vilket — med utgångspunkt från ovan förutsatta utgifts- och inkomstförändringar — täckning måste beredas, kan alltså beräknas till $(57 - 19.61 =)$ 37.39 eller i runt tal 37 miljoner kronor.»

Härefter ingår departementschefen på frågan om den statsfinansiella utvecklingen på något längre sikt och refererar riksräkenskapsverkets förut nämnda skrivelse till särskilda utskottet den 20 maj 1936, vari verket framlagt resultaten av vissa av utskottet begärda beräkningar rörande inkomstutfallet åren 1936/1937—1938/1939 m. m. Enligt verkets utredning skulle man under dessa år, under förutsättning att konjunkturen komme att vidmakthållas men icke underginge någon förbättring utöver den nivå som uppnåtts under den förflutna delen av innevarande kalenderår, kunna räkna med en stegring av allmänna budgetens verkliga inkomster utöver rikstatsförslaget för år 1936/1937, som budgetåret 1937/1938 uppginge till 120.76 miljoner kronor och budgetåret 1938/1939 till 134.82 miljoner kronor. Därifrån borde dragas dels av riksräkenskapsverket beräknade höjningar av de automatiska utgifterna på 65.00 respektive 79.71 miljoner kronor, dels den överföring till allmänna budgeten av utgiften för skatteutjämning som komme till stånd samtidigt med att bidragen till skatteutjämningsfonden tillfördes allmänna budgeten, såsom i riksräkenskapsverkets beräkning skett under antagande av att Kungl. Maj:ts förslag till omläggning av den statliga inkomstbeskattningen vunnit riksdagens godkännande. Skedde detta erhöles enligt verkets kalkyl överskott på omkring 45 respektive 44 miljoner kronor

att nämnda budgetår täcka de icke automatiska utgiftsstegringarna som icke medtagits i riksräkenskapsverkets beräkning.

Departementschefen anför i anlutning härtill följande:

»Dessa överskott motsvara ungefär vad som kräves för genomförandet av en försvarsreform med i huvudsak den kostnadsram som förutsatts av särskilda utskottet. För övriga icke automatiska men likväl nödvändiga utgifter, som kunna väntas tillkomma under ifrågavarande år, saknas alltså täckning, även om man utgår från riksräkenskapsverkets inkomstberäkning med dess förutsättning av en under ytterligare tre år oförändrat god konjunktur. Bland de orsaker till ökade anspråk på skattebudgeten, varom här bör erinras, äro den planerade allmänna avlöningsregleringen, lönerreglering av oreglerade befattningar, spannmålsförluster och utgifter för barnpensionering.

Det anförda ger otvetydigt vid handen att det statsfinansiella läget på längre sikt måste betecknas såsom ansträngt. De stigande utgifterna under den närmaste framtiden kunna med största sannolikhet icke täckas utan anlitande av nya inkomstkällor eller starkare utnyttjande av de gamla. Att därvid möjligheterna till ökad avkastning av skatterna på inkomst och förmögenhet måste uppmärksammas är självklart. Men under sådana förhållanden torde det icke kunna undvikas, att till förnyat övervägande upptages frågan om avvägningen mellan de fasta och rörliga elementen i den föreslagna nya inkomst- och förmögenhetsbeskattningen samt skattetryckets fördelning på olika inkomstklasser.»

Förslag i enlighet härmed har av Kungl. Maj:t framlagts i proposition nr 269.

Ytterligare anför departementschefen följande:

»Av riksräkenskapsverkets beräkningar framgår, att de svårigheter som framträda budgetåret 1936/1937 icke äro att betrakta såsom tillfälliga och frågan om budgetens balansering bör bedömas med hänsyn därtill. En första konsekvens av det statsfinansiella lägets karaktär synes vara, att kraven på en fullständig avskrivning av krisskulderna under nästa budgetår och på fortsatt regelmässig avskrivning av förlusterna på spannmålsregleringen icke få eftersättas. Man torde alltså icke böra räkna med möjligheten att balansera budgeten för år 1936/1937 genom en minskning av amorteringsanslagen. Trots att budgetutfallet torde medföra en mindre uppgång i kassafondens behållning, synes det icke heller tillrådligt att belasta fonden hårdare än som i det föregående förutsatts skola ske genom höjning av det för avskrivningsändamål disponerade beloppet kassafondsmedel från 59 till 60.5 miljoner kronor.

I proposition nr 232 till årets riksdag har Kungl. Maj:t framlagt förslag angående ändring av inkomst- och förmögenhetsbeskattningen. De nya skatterna — en inkomst- och förmögenhetsskatt och en särskild skatt å förmögenhet — skulle ersätta nuvarande inkomst- och förmögenhetsskatt, extra inkomst- och förmögenhetsskatt, särskilda förmögenhetsskatt och utjämningskatt. Om detta förslag vinner riksdagens godkännande och sålun-

da utjämningskatten som särskild inkomstitel från och med budgetåret 1937/1938 försvinner, medför denna omläggning, att behovet av det i rikstatsförslaget för 1936/1937 till 10.9 miljoner kronor upptagna anslaget för avsättning till skatteutjämningsmedlens fond bortfaller. Då inkomsten av utjämningskatten jämte halva lotterivinstskatten numera torde kunna beräknas komma att uppgå till 11.40 miljoner kronor, frigöres alltså under angivna förutsättning detta belopp för balansering av allmänna budgeten, vars beräknade underskott för budgetåret 1936/1937, vid antagande av en försvarsordning med i huvudsak den kostnadsram som förutsatts av särskilda utskottet, därigenom reduceras till $(37 - 11.40 =)$ 25.60 eller i runt tal 26 miljoner kronor. För täckningen av detta underskott torde böra räknas med ökad beskattning.

När det gäller att på skattevägen bereda täckning för det kvarstående underskottet, utgår jag ifrån att den i statsverkspropositionen föreslagna sänkningen av den ordinarie inkomstskatten såvitt möjligt bör genomföras. Visserligen framhöll jag redan då, att tveksamhet kunde råda därom, huruvida en dylik sänkning skulle kunna vid en förutsedd utgiftsökning i fortsättningen genomgående bibehållas, men uttalade samtidigt den förhoppningen, att det nya förslaget till inkomstbeskattning, som var under förberedelse, skulle bereda sådan lättnad för det stora flertalet inkomsttagare, att sänkningen för dem icke skulle behöva bli endast tillfällig. Det sedan framlagda skatteförslaget innebär också en strävan till en förskjutning av skattetrycket från mindre till större inkomsttagare. Om förslaget vinner riksdagens bifall, skulle de nya skatteskalorna komma att tillämpas vid skattedebiteringen år 1937. Vid oförändrat genomförande av i Kungl. Maj:ts propositioner framlagda utgiftsförslag skulle för budgetåret 1936/1937 någon motsvarande förskjutning av skattetrycket, innebärande höjd beskattning av större inkomsttagare, icke behövt övervägas. De betydligt stegrade utgifter, som nu genom ett väntat beslut om försvarets organisation synas förestå, ha medfört ett förändrat läge. Det övervägande av skattebördans fördelning, som med hänsyn till dessa utgifter synes böra föranleda ändringar i den framlagda propositionen om ny inkomstskatt, blir även nödvändigt i fråga om skattefördelningen under budgetåret 1936/1937. I överensstämmelse med den uppfattning, som i nämnda skatteproposition kommit till uttryck, föreslår jag, att de erforderliga medlen anskaffas i första hand genom en höjning av skatten för de mest bärkraftiga medborgargrupperna. Jag har därför för avsikt att senare i dag hemställa att Kungl. Maj:t måtte i proposition till riksdagen föreslå sådan ändring i den skala, efter vilken extra inkomst- och förmögenhetsskatt i propositionen nr 22 föreslagits att utgå år 1936, att intäkten under denna inkomstitel kan beräknas komma att uppgå till omkring 30 miljoner kronor, eller 20 miljoner kronor mera än varmed den i det föregående, under förutsättning av oförändrade beskattningsgrunder, beräknats komma att inflyta. För täckning av det under förut angivna förutsättningar uppkommande underskottet på cirka 26 miljoner kronor skulle sålunda därefter återstå att bereda en ytterligare inkomst på omkring 6 miljoner kronor. En höjning av

inkomstskatten med 5 enheter utöver de i statsverkspropositionen förutsatta 150 torde alltså icke kunna undvikas och förslag därom kommer i det följande att framläggas.»

I anslutning till vad departementschefen anfört har Kungl. Maj:t i omförmälda proposition nr 267, såvitt nu är fråga,

dels — med ändring av i statsverkspropositionen framlagt förslag angående det procenttal av stadgade grundbelopp, varmed inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1936 skall utgå — föreslagit riksdagen

att besluta, att — i händelse av antagande av en försvarsreform med den kostnadsram som förutsatts av särskilda utskottet — inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1936 skall utgå med 155 procent av de i 18 § i förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt stadgade grundbeloppen;

dels — med ändring av i statsverkspropositionen framlagda förslag såvitt avser upptagande å riksstaten för budgetåret 1936/1937 av nedan angivna inkomstitlar — föreslagit riksdagen att under nyss angiven förutsättning i nämnda riksstat beräkna dessa inkomstitlar sålunda:

Inkomst- och förmögenhetsskatt, <i>bevillning</i>	kronor 156,000,000
Extra inkomst- och förmögenhetsskatt, <i>bevillning</i>	» 30,000,000;

dels ock — med ändring av i statsverkspropositionen framlagda förslag såvitt avser upptagande å riksstaten för budgetåret 1936/1937 av nedan angivna inkomstitlar — föreslagit riksdagen att i nämnda riksstat beräkna dessa inkomstitlar sålunda:

Utjämningskatt, <i>bevillning</i>	kronor 9,700,000
Tullmedel, <i>bevillning</i>	» 152,000,000
Tobaksskatt, <i>bevillning</i>	» 85,000,000
Brännvinstillverkningsskatt, <i>bevillning</i>	» 14,500,000
Omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker, <i>bevillning</i>	» 89,000,000.

Sammanfattningsvis må anföras, att de sålunda i propositionen nr 267 föreslagna beräkningarna av bevillningarna innebära i förhållande till statsverkspropositionens motsvarande beräkningar höjningar av följande inkomstitlar, nämligen inkomst- och förmögenhetsskatten med 14 miljoner kronor, extra inkomst- och förmögenhetsskatten med 20.5 miljoner kronor, utjämningskatten med 0.5 miljon kronor, tullmedlen med 2 miljoner kronor, tobaksskatten med 1 miljon kronor och brännvinstillverkningsskatten med

0.5 miljon kronor samt sänkning i fråga om omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker med 1 miljon kronor.

Genom proposition nr 268 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att under i propositionen nr 267 angiven förutsättning antaga i propositionen nr 22 framlagt förslag till förordning om extra inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1936 med de ändringar i skattesatserna, som betingades av den föreslagna höjningen av denna inkomsttittels avkastning till 30 miljoner kronor. Utskottet har i sitt den 13 juni 1936 avgivna betänkande nr 48 hemställt, att riksdagen måtte vidtaga sådan ändring i den av Kungl. Maj:t föreslagna skatteskalen att skatten skulle kunna inbringa 23 miljoner kronor.

Såsom ovan nämnts beräknades i proposition nr 267 — i händelse av antagande av en försvarsreform med i huvudsak den kostnadsram, som förutsatts av särskilda utskottet — för allmänna skattebudgeten en sammanlagd utgiftsökning å i runt tal 57 miljoner kronor.

Utskottet.

För täckningen av de stegrade utgifterna föreslogs att i första hand skulle disponeras i statsverkspropositionen ej förutsedda inkomstökningar för vissa inkomsttitlar å riksstaten. I propositionen räknades sålunda med en sammanlagd nettoökning av de för allmänna budgetändamål disponibla inkomsterna med 8.21 miljoner kronor utöver riksstatsförslaget. Vid jämförelse med den förut anförda uppgiften rörande utgiftsökningen borde härtill läggas 1.4 miljon kronor för i anspråk tagna kapitaltillgångar, emedan bland de i utgiftskalkylen medräknade posterna inginge anslag för avskrivning av förlusten å till föreningen Nederkalix industri u. p. a. anvisat lånekapital, vilket enligt riksdagens beslut förutsatts skola täckas med den till 1.4 miljon kronor beräknade återbäringen å av staten tillskjutet kapital i Kalix träindustriaktiebolag. Genom den i propositionen föreslagna frigörelsen av extra inkomst- och förmögenhetsskatten för allmänna budgetändamål och då denna skatt uttagen efter oförändrade grunder kunde beräknas till ett belopp, som med 0.5 miljon kronor översteg statsverkspropositionens beräkning, ökades den för täckning av utgiftsökningen disponibla inkomsten med 10 miljoner kronor till $(8.21 + 1.4 + 10 =)$ 19.61 miljoner kronor.

För täckning av det återstående underskottet å $(57 - 19.61 =)$ 37.39 eller i runt tal 37 miljoner kronor anvisades följande utvägar. Under förutsättning att det av Kungl. Maj:t för riksdagen framlagda förslaget angående omläggning av den direkta statsbeskattningen vunne riksdagens godkännande, bortfölle behovet av det i riksstatsförslaget för 1936/1937 till 10.9 miljoner kronor upptagna anslaget för avsättning till skatteutjämningsmedlens fond. Då inkomsten av utjämningskatten jämte halva lotterivinstskatten numera syntes kunna beräknas komma att uppgå till 11.40 miljoner kronor, frigjordes alltså under angiven förutsättning detta belopp för balansering av allmänna budgeten. För täckningen av återstående underskott $(37 - 11.40 =)$ 25.60 eller i runt tal 26 miljoner kronor föreslogs ökad beskattning. Genom den i proposition nr 268 föreslagna ändringen i den skala, efter vilken extra

inkomst- och förmögenhetsskatt i propositionen nr 22 föreslagits att utgå år 1936, beräknades intäkten under denna inkomsttitel komma att uppgå till omkring 30 miljoner kronor eller 20 miljoner kronor mera än varmed den, under förutsättning av oförändrade beräkningsgrunder, beräknats komma att inflyta. För täckning av det under förut angivna förutsättningar uppkommande underskottet på cirka 26 miljoner kronor skulle sålunda där- efter återstå att bereda en ytterligare inkomst på omkring 6 miljoner kronor. För detta ändamål framlades i proposition nr 267 förslag om höjning av uttagningsprocenten för inkomstskatten med 5 enheter utöver de i statsverkspropositionen förutsatta 150, varigenom denna skatt kunde beräknas komma att inflyta med ytterligare 5 miljoner kronor.

Sedan propositionen nr 267 framlades, har riksdagen fattat åtskilliga beslut, vilka föranleda utskottet att föreslå vissa jämkningar i det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till balansering av budgeten.

Vad angår allmänna skattebudgetens utgiftssida må följande framhållas. Medan i propositionen kostnaden för den föreslagna försvarsreformen beräknats till åtminstone 45 miljoner kronor, måste, sedan numera riksdagen fattat beslut i denna fråga, utgiftsökningen för försvarsreformen — om den därav föranledda ökningen av dyrtidstilläggsanslagen frånräknas, till vilken ökning i propositionen hänsyn särskilt tagits — beräknas till 47.2 miljoner kronor. Skillnaden mellan dessa båda belopp, 2.2 miljoner kronor, är till övervägande delen att hänföra till anslaget till avskrivning av till vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m. m. anvisat lånekapital, vilket anslag enligt propositionen nr 225 beräknats till 1.8 miljon kronor men av riksdagen anvisats med 3.8 miljoner kronor. Anslaget till reservarbeten, kontantunderstödsverksamhet m. m. har vidare av riksdagen anvisats med ett belopp, som med 3 miljoner kronor överstiger Kungl. Maj:ts förslag. Å andra sidan uppkommer en minskning å 5 miljoner kronor under femte huvudtiteln på grund av att riksdagen avslagit Kungl. Maj:ts förslag om dyrortsgradering av folkpensionerna.

Med iakttagande av de beslut, som riksdagen fattat i anslagsfrågor, skulle den allmänna skattebudgetens utgiftssida komma att höjas med cirka 57.2 miljoner kronor utöver riksstatsförslaget. Denna nettoökning är av ungefär samma storlek som den i propositionen nr 267 beräknade. Genom ännu ej verkställda gemensamma voteringar kunna komma att beslutas ytterligare utgiftsökningar å cirka 0.2 miljon kronor.

Vad sedan angår den allmänna skattebudgetens inkomstsida vill utskottet anföra följande.

Då utskottet i sitt betänkande nr 46 avstyrkt Kungl. Maj:ts förslag om omläggning av den direkta statsbeskattningen torde, därest riksdagen godkänner vad utskottet föreslagit, någon frigörelse för allmänna budgetändamål på sätt i propositionen förutsatts av för utjämningsändamål avsedda medel icke kunna äga rum. För detta belopp, 11.40 miljoner kronor, måste sålunda täckning beredas på annat sätt.

Då utskottet i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om förändring av skatte-

skalan för den extra inkomst- och förmögenhetsskatten funnit sig böra för denna skatt förorda antagande av en skala, efter vilken för budgetåret 1936/1937 icke 30 miljoner utan omkring 23 miljoner kronor — eller 13 miljoner kronor mera än enligt de beräkningsgrunder som förutsatts i statsverkspropositionen — skulle komma att inflyta, får utskottet föreslå, att denna inkomsttitel beräknas till 23 miljoner kronor.

Efter de sålunda angivna förändrade förutsättningarna för beräkning av allmänna skattebudgetens inkomstsida skulle, därest för den ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatten uttagningsprocenten i enlighet med det i statsverkspropositionen framlagda riksstatsförslaget fastställes till 150, för bestridande av den förut angivna merutgiften av något över 57 miljoner kronor stå till förfogande ($8.21 + 1.4 + 23 =$) 32.61 miljoner kronor. Skillnaden uppgår sålunda till närmare 25 miljoner kronor.

Utskottet finner sig icke i nuvarande budgetläge med ökade krav på statsinkomster kunna förorda att för den ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatten uttagningsprocenten, som föreslagits till 150 i statsverkspropositionen och till 155 i proposition nr 267, sänkes under det för år 1935 fastställda talet 170. En förhöjning i förhållande till statsverkspropositionen med icke såsom i proposition nr 267 föreslagits 5 enheter utan med 20 enheter torde komma att inbringa något mer än 20 miljoner kronor utöver vad som skulle influtit, därest uttagningsprocenten fastställts till 150. Med hänsyn härtill och på grund av uppgifter angående skatteunderlaget, erhållna efter avgivandet av propositionen nr 267, synes det utskottet, som om detta belopp skulle kunna jämkas uppåt till 21 miljoner kronor. Med utgångspunkt från uttagningsprocenten 150 har i sistnämnda proposition såsom förut nämnts skatten beräknats giva 151 miljoner kronor. Skatten skulle sålunda under förutsättning att uttagningsprocenten bestämmes till 170 kunna beräknas till ($151 + 21 =$) 172 miljoner kronor. Då såsom framgår av vad utskottet nedan anför täckning på annat sätt torde kunna beredas för det kvarstående underskottet å omkring 4 miljoner kronor, finner sig utskottet böra förorda denna uttagningsprocent för år 1936.

Enligt vad utskottet inhämtat från statsutskottet torde — även i händelse av mindre jämkningar i de inkomsttitlar, beträffande vilkas beräkning statsutskottet har att framställa förslag — möjlighet förefinnas till finansiering av det förut nämnda underskottet å omkring 4 miljoner kronor genom anlåtande av kassafonden. Såsom förut nämnts beräknades i statsverkspropositionen överskottet av innevarande års statsreglering att tillföras kassafonden till inemot 26 miljoner kronor. Av riksräkenskapsverkets beräkningar i april och maj framgår emellertid, att detta överskott torde komma att uppgå till omkring 31.5 miljoner kronor eller cirka 5.5 miljoner kronor mera än vad i statsverkspropositionen förutsatts. För finansieringen av avskrivningen av krislånen skulle enligt vad som föreslagits i propositionen nr 267 av kassafonden tagas i anspråk 1.5 miljon kronor mera än enligt vad i statsverkspropositionen föreslagits. Lägges härtill det förutnämnda underskottet å omkring 4 miljoner kronor att täckas av kassafonden, skulle merbe-

lastningen av fonden i förhållande till statsverkspropositionens förslag i nästa års riksstat komma att utgöra omkring 5.5 miljoner kronor eller det belopp, som utgör skillnaden mellan det i december och i april—maj beräknade överskottet av statsregleringen för innevarande budgetår.

Utskottet vill erinra därom att genom en balansering av budgeten, på sätt som sålunda angivits, löpande verkliga inkomster å allmänna skattebudgeten i större utsträckning komma till användning än genom det förfarande för budgetens balansering, som i proposition nr 267 föreslagits. Medan den i propositionen förutsatta frigörelsen av för skatteutjämningsändamål avsedda medel, vilken intäkt är av engångsartad natur och står på gränsen till disposition av kapitalmedel, uppgår till 11.4 miljoner kronor, kommer enligt den här föreslagna planen endast ett belopp av omkring 4 miljoner kronor att erfordra täckning genom kapitalmedel.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt föreslagit i fråga om beräkningen av bevillningarna för nästkommande budgetår finner sig utskottet böra i huvudsak tillstyrka. Med hänsyn till den ståndpunkt, som riksdagen vid behandling av proposition nr 239 intagit till frågan om prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för nästa regleringsår, torde emellertid inkomsttiteln Accis å margarin och vissa andra fettvaror, vilken i statsverkspropositionen upptagits till 11 miljoner kronor, böra beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår eller 15 miljoner kronor. Då förevarande inkomsttitel ingår i en specialbudget, korresponderar höjningen på inkomstsidan mot en av riksdagen beslutad ökning på utgiftssidan av det under nionde huvudtiteln uppförda anslaget till avsättning till jordbrukets prisregleringsfond. Allmänna skattebudgeten påverkas sålunda icke av denna förändring.

Utskottet utgår från, att statsutskottet utöver vad ovan förutsatts, därest så befinner sig nödigt, anvisar utvägar för uppnående av erforderlig balans mellan budgetens inkomst- och utgiftssida.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att riksdagen måtte, med avslag å Kungl. Maj:ts i proposition nr 267 framlagda förslag angående skatteprocenten, besluta, att inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1936 skall utgå med 170 procent av de i 18 § i förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt stadgade grundbeloppen; samt

2) att bevillningarna för budgetåret 1936/1937 måtte beräknas sålunda:

Inkomst- och förmögenhetsskatt	kronor	172,000,000
Särskild skatt å förmögenhet	»	13,000,000
Extra inkomst- och förmögenhetsskatt	»	23,000,000
Utjämningskatt	»	9,700,000
Utskiftningsskatt och ersättningsskatt	»	250,000

Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	kronor	350,000
Stämpelmedel (därav arvsskatt och skatt för gåva 29,000,000 kronor)	»	63,000,000
Automobilskattemedel:		
a) Fordonsskatt	28,000,000	
b) Gummiringsskatt	16,000,000	
c) Bensinskatt	<u>59,000,000</u>	» 103,000,000
Tullmedel		» 152,000,000
Accis å silke		» 2,000,000
Accis å margarin och vissa andra fettvaror		» 15,000,000
Tobaksskatt		» 85,000,000
Brännvinstillverkningskatt		» 14,500,000
Rusdrycksförsäljningsmedel:		
Partihandelsbolag		» 12,000,000
Detaljhandelsbolag		» 20,000,000
Omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker		» 89,000,000
Maltskatt		» 28,000,000
Postverket (överskott)		» 20,000,000

Stockholm den 17 juni 1936.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Bårg i Katrineholm, Hansén, Nilsson i Landeryd, Hjalmarsson, friherre Lagerfelt, Lithander, Lövgren i Boden, Olsson i Närlinge, Björklund, Olsson i Gävle, Olsson i Ramsta, Sjödahl, Bengtsson i Örby Bosgård, Berg i Karlskrona, Löfvander, Werner i Hultsfred, Johansson i Krogstorp, Mårtensson och Lundell.

Reservation

av herrar *Bärg* i Katrineholm, *Hjalmarsson*, *Lövgren* i Boden, *Björklund*, *Olsson* i Gävle, *Sjödahl*, *Berg* i Karlskrona, *Werner* i Hultsfred och *Mårtensson*, som anförde:

»I en vid bevillningsutskottets betänkande nr 46 fogad reservation hava vi, med viss ändring beträffande beskattningen av svenska aktiebolag, förordat bifall till Kungl. Maj:ts förslag till omläggning av den direkta statsbeskattningen m. m. Därjämte hava vi i reservation vid bevillningsutskottets betänkande nr 48 yrkat bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 268. Den enligt denna proposition föreslagna förändrade skalan för den extra inkomst- och förmögenhetsskatten har beräknats inbringa 30 miljoner kronor mot 23 miljoner kronor enligt den av utskottet förordade skalan. Under förutsättning att dessa våra förslag vinna riksdagens bifall skulle man beträffande finansieringen av budgeten för budgetåret 1936/1937 kunna följa den väg, som Kungl. Maj:t i proposition nr 267 angivit. Detta innebär, att man för balansering av allmänna skattebudgeten skulle kunna disponera inkomsten av utjämningskatten jämte halva lotterivinstskatten, tillhoppa 11.40 miljoner kronor, samt att uttagningsprocenten för den ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatten skulle kunna fastställas till endast 155. Med hänsyn till de av utskottet åberopade uppgifter angående skatteunderlaget, som erhållits efter avgivandet av proposition nr 267, synes det oss som om avkastningen av den ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatten skulle vid nämnda uttagningsprocent kunna beräknas till 157 miljoner kronor eller 1 miljon kronor mera än vad skatten upptagits till i nyssnämnda proposition.

Med utgångspunkt från det anförda och de uppgifter rörande budgetställningen, som lämnats utskottet, återstår emellertid för ernående av balans i budgeten ett belopp å omkring 0.5 miljon kronor att täcka. Enligt vad utskottet inhämtat har statsutskottet möjlighet att för budgetens balansering anvisa utväg att finansiera ett underskott av denna storleksordning.

I anslutning till vad sålunda anförts hava vi yrkat,

- 1) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition nr 267 framlagda förslag angående skatteprocenten, besluta, att inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1936 skall utgå med 155 procent av de i 18 § i förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt stadgade grundbeloppen; samt

2) att bevillningarna för budgetåret 1936/1937 måtte beräknas i enlighet med vad utskottet föreslagit, dock att nedannämnda inkomstitlar beräknas sålunda:

Inkomst- och förmögenhetsskatt	kronor	157,000,000
Extra inkomst- och förmögenhetsskatt	»	30,000,000.»
